

Toll- og avgiftsdirektoratet
Avdeling for toll, merverdiavgift og vareførsel

Saksbehandler: Leif-O. Pettersen
t: 22 86 07 90 | f: 22 86 68 39

Vår dato: 31.12.14 | Deres dato:
Vår ref: 2010/71887 | Deres ref:
Ark. nr: 756.o BIH

RUNDSKRIV TIL TOLLVESENET OG NÆRINGSLIVET
Vedr.: Iverksetting av Frihandelsavtalen EFTA-Bosnia-Hercegovina

Utgitt på nett og som særtrykk

Iverksetting av Frihandelsavtale
mellom
EFTA-landene
(Island, Liechtenstein, Norge, Sveits)
og
Bosnia-Hercegovina
Herunder iverksetting av
Bilateral landbruksavtale
mellom
Norge og Bosnia-Hercegovina

Pr. 31. desember 2014

INNHold

1. INNLEDNING	3
1.1 Generelt	3
1.2 Ikrafttredelse	4
1.3 Tolltariffen – preferansetollssetser	4
1.4 GSP-systemet	4
1.5 Praktiske tiltak	5
2. NÆRMERE OM AVTALENES INNHold	5
2.1 Frihandelsavtalen EFTA-Bosnia-Hercegovina	5
2.2 Norge/Bosnia-Hercegovina-avtalen for landbruksvarer	6
2.3 Tollmyndighetenes forpliktelser	6
3. FRIHANDELSOMRÅDET – EFTA-Bosnia-Hercegovina	6
4. NÆRMERE OM VAREOMFANGET	7
a) Produkter som hører under kapitlene HS 25 - 97 (tolltariffen)	7
b) Fisk og andre marine produkter	7
c) Bearbeidede landbruksprodukter	7
d) Landbruksprodukter omfattet av den bilaterale landbruksavtalen	7
5. IMPORT/EKSPORTRESTRIKSJONER	7
6. TOLLPREFERANSENE	7
6.1.1 Frihandelsavtalen	7
6.1.2 Den bilaterale landbruksavtalen	8
7. VILKÅR FOR PREFERANSETOLLBEHANDLING	8
8. OPPRINNELSESREGLENE	8
8.1 Generelt	8
8.2 Opprinnelsesbevis	9

VEDLEGG

Vedlegg 1	UNNTATTE PRODUKTER
Vedlegg 2	BEARBEIDEDDE LANDBRUKSPRODUKTER
Vedlegg 3	FISK OG ANDRE MARINE PRODUKTER
Vedlegg 4	NEDTRAPPING
Vedlegg 5	HANDELSFASILITERING
Vedlegg 6	MANDAT FOR UNDERKOMITEEN
Vedlegg 7	IMMATERIELE RETTIGHETER
Vedlegg 8	OVERGANGSORDNING
Vedlegg 9	BILATERAL LANDBRUKSAVTALE

1. INNLEDNING

1.1 Generelt

Forhandlingene mellom EFTA og Bosnia-Hercegovina startet i mars 2011 og ble avsluttet i april 2013. Det ble holdt tre forhandlingsrunder, samt et ekspertmøte om landbruksvarer i januar 2012 og et møte mellom forhandlingslederne i september 2012.

Avtalen ble undertegnet under EFTAs ministermøte i Trondheim 24. juni 2013. EFTA-statene har opptrådt som en samlet gruppe i forhandlingene på basis av felles forhandlingsposisjoner det er blitt enighet om etter forutgående interne EFTA-møter. Forhandlingene ble ledet av Sveits på vegne av EFTA. Den etterfølgende tiden har vært nyttet til oversettelser og nasjonale ratifikasjoner.

På norsk side har forhandlingene vært ledet av Nærings- og handelsdepartementet. Landbruks- og matdepartementet har fremforhandlet den bilaterale avtalen mellom Norge og Bosnia-Hercegovina om ubearbeidede landbruksvarer. Representanter fra den faste norske delegasjonen i Genève har bistått Nærings- og handelsdepartementet i forhandlingene om markedsadgang for industrivarer, inkludert fisk. Finansdepartementet, ved Toll- og avgiftsdirektoratet, har forhandlet frem bestemmelsene om toll- og opprinnelsesspørsmål. Nærings- og handelsdepartementet har med bistand fra Utenriksdepartementet fremforhandlet de horisontale og institusjonelle bestemmelsene i avtalen.

Hovedmålsettingen med frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Bosnia-Hercegovina er å stimulere til økt samhandel og økonomisk samarbeid mellom partene. Avtalen er et instrument for å støtte opp om den demokratiske og økonomiske utviklingen i Bosnia-Hercegovina og regionen for øvrig. Forhandlingsresultatet innebærer at EFTA-statene har fått de samme handelsbetingelsene som EU. Bosnia-Hercegovina signerte en assosieringsavtale med EU i 2008.

Frihandelsavtalen omfatter handel med industrivarer, herunder fisk og andre marine produkter, bearbeidede landbruksvarer, konkurransespørsmål og immaterielle rettigheter. Videre inneholder avtalen basisbestemmelser for investeringer, offentlige anskaffelser og tjenester. Det er også inngått egne avtaler mellom hver av EFTA-statene og Bosnia-Hercegovina om handel med landbruksprodukter som inngår som del av frihandelsavtalen.

Avtalen gir Norge forbedret markedsadgang for industrivarer, landbruksvarer og fisk. Frihandelsavtalen innebærer bedret markedsadgang for norsk eksport ved at Bosnia-Hercegovina skal fjerne all toll for industrivarer senest 1. januar 2017. I frihandelsavtalens fortalebestemmelser bekrefter partene blant annet sitt engasjement og respekt for miljøhensyn, grunnleggende menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og næringslivets samfunnsansvar.

Norges samhandel med Bosnia-Hercegovina er begrenset og beløp seg i 2011 og 2012 til henholdsvis 96 og 99 millioner NOK. Verdien på norsk eksport utgjorde 10 millioner NOK i 2012, en nedgang fra 18 millioner NOK i 2011. Blant de viktigste norske eksportartiklene til Bosnia-Hercegovina er kjemiske produkter, elektriske maskiner og optiske medisinske instrumenter. De viktigste importartiklene fra Bosnia-Hercegovina er møbler, varer av jern og stål, aluminium og aluminiumsvarer, klær og fottøy. Det er ventet at handelen vil øke som en følge av frihandelsavtalen.

En "Blandet komité" skal etableres og vil få ansvaret for å overvåke og videreutvikle avtalen. Det etableres også en "Underkomité" for opprinnelsesregler, handelsfasilitering og handel med varer.

1.2 Ikrafttredelse

Frihandelsavtalen mellom EFTA-landene og Bosnia-Hercegovina settes i verk med virkning fra 1. januar 2015. Landbruksavtalen mellom Norge og Bosnia-Hercegovina settes i verk fra samme dato.

Varer innført til Norge den 1. januar 2015 og senere, som ved fremleggelse av tilfredsstillende opprinnelsesbevis kan dokumenteres å være opprinnelsesprodukter fra Bosnia-Hercegovina i henhold til disse avtalene, og som fyller de øvrige vilkår som er fastsatt i avtalene, kan innrømmes preferansetollbehandling fra 1. januar 2015 i samsvar med de tollsatser som følger av de avtalte konsesjoner.

Avtalen iverksettes fra samme tidspunkt også for Island, Liechtenstein og Sveits.

Preferansetollsatser for innførsel av varer med opprinnelse i Bosnia-Hercegovina er lagt inn i Tollvesenets elektroniske deklarasjonssystem – TVINN. På bakgrunn av denne frihandelsavtalen inngått mellom EFTA-landene og Bosnia-Hercegovina, samt den bilaterale landbruksavtalen mellom Norge og Bosnia-Hercegovina, er følgende landgruppe opprettet i TVINN: TBA.

På innførselsdeklarasjonen (Enhetsdokumentet) skal det i rubrikk 36 anmerkes "P".

1.3. Tolltariffen – preferansetollsatser

De preferansetollsatser som følger av de her inngåtte avtaler med Bosnia-Hercegovina, er gyldig fra 1. januar 2015 i Tollvesenets ekspedisjonssystem – TVINN. Preferansetollsatserne for varer med opprinnelse i Bosnia-Hercegovina er tatt inn både i den trykte utgaven og i den elektroniske utgaven av tolltariffen (nettversjonen) sammen med preferansetollsatserne for de øvrige avtaleland med virkning fra 1. januar 2015.

1.4. GSP-systemet

GSP- systemet er et viktig verktøy for å gi særfordeler til utviklingsland i verdens handelssystem. Norge har implementert et omfattende system til fordel for utviklingslandene. Når en handelsavtale blir inngått mellom EFTA-statene og et land som nyter godt av GSP-systemet for utviklingsland (som for eksempel Bosnia-Hercegovina), så blir GSP-preferansene for landet avvirket ved handelsavtalens iverksetting. Det er norsk praksis at det gis en kort overgangstid på 3 måneder (hvor begge systemer virker parallelt) ut fra praktiske hensyn for varer som er underveis.

Dette innebærer at GSP-systemet med Bosnia-Hercegovina opphører med virkning fra 1. januar 2015, og at det i en overgangstid på 3 måneder vil kunne innføres opprinnelsesprodukter fra Bosnia-Hercegovina, vedlagt et GSP-sertifikat Formular A inntil 1. april 2015. Etter dette tidspunkt skal kun frihandelsavtalens (og landbruksavtalens) bestemmelser gjelde.

1.5 Praktiske tiltak

Det vil ikke bli laget en egen håndbok beregnet på preferansesamhandelen mellom EFTA-statene og Bosnia-Hercegovina, men en opprinnelsesveileder som tar for seg bruken av reglene i opprinnelsesprotokollen til denne avtalen og tilsvarende andre EFTA-avtaler finnes på www.toll.no.

Tollregionene kan bestille Stortingsproposisjon nr. 52S (2013-2014) ved henvendelse til Statens forvaltningstjeneste, og finnes ellers på internett – www.regjeringen.no (se under Utenriksdepartementet). Iverksettingsrundskrivet finnes på www.toll.no under Innførsel/Frihandel.

Tollvesenet bes om å veilede norske eksportører, importører og speditører/transportører på beste måte, bl.a. ved å henvise til Tollvesenets nettsider og ev. ved henvisning til dette iverksettingsrundskrivet. Avtalene blir offentlig kunngjort av Utenriksdepartementet etter vanlig prosedyre. Norske eksportører og andre næringsdrivende kan også bestille et enkelt eksempar av proposisjonen med vedlegg ved henvendelse til Akademika, avd. for offentlige publikasjoner (tlf. 22 18 81 00, faks 22 18 81 01 eller e-post offpubl@akademika.no), jf. også internett www.regjeringen.no. Tollvesenet kan på forespørsel gi norske eksportører opplysninger om bl.a. avtalens vareomfang og hvilke opprinnelsesregler som gjelder for konkrete produkter beregnet på eksport fra Norge til Bosnia-Hercegovina.

2. NÆRMERE OM AVTALENES INNHOLD

2.1. Frihandelsavtalen EFTA-Bosnia-Hercegovina

Frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Bosnia-Hercegovina vil være et bidrag til å støtte opp om den demokratiske og økonomiske utviklingen i landet og regionen for øvrig. Gjennom avtalen er Norge sikret gode betingelser for handelen med industrivarer inkludert fisk, som innebærer EU-behandling og – parallellitet. Resultatet gir også visse muligheter for økt handel med jordbruksvarer. For bearbejdede jordbruksprodukter har vi fått tilfredsstillende markedsadgang for de varer som er viktigst for EFTA. For ubearbejdede jordbruksvarer har Norge fått bedre markedsadgang inn til Bosnia-Hercegovina for spesielt kjøtt, ost og akevitt.

Videre fikk EFTA gjennomslag for at partene ikke kan treffe anti-dumpingtiltak mot hverandre. Dette var et høyt prioritert og prinsipielt viktig spørsmål for Norge i forhandlingene.

Opprinnelsesreglene skal reguleres av *Konvensjon om felles preferanseopprinnelsesregler for Europa og statene ved Middelhavet*, med unntak for landbruksvarer hvor det kun vil være mulig med bilateral kumulasjon.

Avtalen inneholder 8 kapitler, 54 artikler og 8 vedlegg som er en integrert del av frihandelsavtalen.

I avtalens fortale stadfester partene blant annet sine forpliktelser til prinsipper om demokrati, rettsikkerhet, rettsstatens prinsipper, menneskerettigheter og fundamentale rettigheter i samsvar med FN-pakten og FNs menneskerettighetserklæring, arbeidstakerrettigheter, herunder prinsippene i relevante ILO-konvensjoner, næringslivets samfunnsansvar, bærekraftig utvikling og anti-korrupsjon. Aktiv deltakelse i integrasjonsprosessen mellom Europa og Middelhavsregionen fremheves også.

I tilknytning til frihandelsavtalen er det forhandlet frem separate bilaterale landbruksavtaler for ubearbejdede landbruksvarer mellom de enkelte EFTA-stater og Bosnia-Hercegovina.

Av frihandelsavtalens (EFTA-avtalens) ulike vedlegg og protokoller nevnes her:

Vedlegg I lister de produktene fra kapitlene 25-97 i HS-nomenklaturen som er unntatt fra det generelle tollfritaket i artikkel 7.

Vedlegg II lister partenes forpliktelser når det gjelder handel med bearbeidede landbruksvarer.

Vedlegg III lister partenes forpliktelser når det gjelder handel med fisk og andre marine produkter.

Vedlegg IV inneholder Bosnia-Hercegovinas tollnedtrappingsliste for industrivarer.

Vedlegg V inneholder partenes forpliktelser når det gjelder handelsfasilitering.

Vedlegg VI inneholder mandat for komiteen for opprinnelsesregler, tollprosedyrer og handelsfasilitering.

Vedlegg VII inneholder bestemmelser om beskyttelse av immaterielle rettigheter.

Vedlegg VIII inneholder en overgangsordning for de bestemmelser i avtalen som skal styres av WTO-bestemmelsene inntil Bosnia-Hercegovinas tiltrædelse i Verdens handelsorganisasjon (WTO).

2.2 Norge/Bosnia-Hercegovina-avtalen for landbruksvarer

Handelen med ubearbeidede landbruksvarer er ikke regulert gjennom EFTA-samarbeidet. Det er derfor fremforhandlet bilaterale landbruksavtaler mellom Bosnia-Hercegovina og hver av EFTA-statene om handel med slike varer. Frihandelsavtalens artikkel 1.1 viser til at de bilaterale landbruksavtalene er en integrert del av frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Bosnia-Hercegovina. Frihandelsavtalen og den supplerende landbruksavtalen vil bli notifisert samtidig til WTO for å tilfredsstillende GATT-avtalens artikkel XXIV om at frihandelsavtalen skal omfatte den vesentlige delen av samhandelen.

Landbruksavtalen mellom Norge og Bosnia-Hercegovina inneholder lister over tollkonsesjoner fra Norges og Bosnia-Hercegovinas side. I samsvar med bestemmelsene i den bilaterale landbruksavtalen mellom Norge og Bosnia-Hercegovina gjelder opprinnelsesreglene i *Konvensjon om felles preferanseopprinnelsesregler for Europa og statene ved Middelhavet*, med unntak for landbruksvarer hvor det kun vil være mulig med bilateral kumulasjon. Avtalen inneholder en klausul som forplikter partene, innenfor deres respektive landbrukspolitik, til å søke å oppnå ytterligere tollreduksjoner for handelen med landbruksvarer.

Avtalen trer i kraft samtidig som frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Bosnia-Hercegovina trer i kraft mellom Norge og Bosnia-Hercegovina.

2.3 Tollmyndighetenes forpliktelser

Avtalepartenes tollmyndigheter har rett til å kontrollere at tollpreferanser kun blir innrømmet (beregnet) i samsvar med bestemmelsene i de to omtalte avtalene samt at andre tollmessige forhold blir overholdt. Vareomfanget i de to avtalene fremkommer av dette rundskrivet. Preferansetollbehandling ved innførsel til Norge kan bare innrømmes (deklarerer og beregnes) for varer med såkalt frihandelsstatus (dvs. "opprinnelsesprodukter") som det foreligger tilfredsstillende opprinnelsesbevis for.

Ved eksport fra Norge av varer som er preferanseberettiget i henhold til denne frihandelsavtalen skal Tollvesenet i samsvar med fastlagte rutiner kontrollere opprinnelsesbevis og kontrollere at disse kun utferdiges i samsvar med avtalens bestemmelser. Tollvesenets kontroller kan foretas på eksporttidspunktet for varene eller i etterhånd. Tollmyndighetene har rett til å kontrollere firmaenes regnskaper og alle forhold omkring produkter som det er utferdiget opprinnelsesdokumentasjon for under denne avtalen. Tollmyndighetene i avtalelandene skal gjensidig informere hverandre om bl.a. resultater fra slike etterkontroller av opprinnelsesbevis foretatt etter anmodning av kompetente myndigheter i en annen avtalepart.

3. FRIHANDELSOMRÅDET - EFTA/Bosnia-Hercegovina

I følge avtalen omfatter frihandelsområdet alle EFTA-landenes territorier (tollområder) og Bosnia-Hercegovina, dvs. av følgende landområder: **Island, Liechtenstein, Norge, Sveits og Bosnia-Hercegovina.**

Svalbards territorium er omfattet av avtalens geografiske virkeområde for så vidt gjelder bestemmelser relatert til handelen med varer (ikke tjenester).

Den bilaterale landbruksavtalen gjelder kun mellom Norge og Bosnia-Hercegovina for innførsel av såkalte basislandbruksvarer til hhv Norge og Bosnia-Hercegovina.

4. NÆRMERE OM VAREOMFANGET

Frihandelsavtalen omfatter med få unntak handel med industrivarer, bearbeidede landbruksprodukter samt fisk og andre marine produkter. Iht. artikkel 6 i frihandelsavtalen EFTA-Bosnia-Hercegovina (heretter kalt Avtalen) skal denne for så vidt gjelder handel med varer gjelde for:

a) Produkter som hører under kapitlene 25 til 97 i HS-nomenklaturen (tolftariffen), unntatt de varer som er oppført i Vedlegg I til Avtalen.

Vedlegg I omfatter noen få varer under posisjonene 35.01, 35.02, 35.05, 38.09 og 38.23. Disse nevnte varene er unntatt fra avtalens "vareomfang" for import til de EFTA-stater eller Bosnia-Hercegovina som er spesifisert ut for hvert produkt.

b) Bearbeidede landbruksprodukter som er omfattet av Vedlegg II til Avtalen.

Ved innførsel til Norge er vareomfanget de produkter som er oppført i Tabell 1 til Vedlegg II. I henhold til Artikkel 2 i vedlegget skal EFTA-statene for produktene i Tabell 1 tilstå Bosnia-Hercegovina en tollreduksjon i henhold til varelistene som ikke er mindre gunstig enn den som tilstår Det Europeiske fellesskap. Bosnia-Hercegovina skal gi tollreduksjoner til EFTA-statene i henhold til tabell 2 i vedlegget.

c) Fisk og andre marine produkter som er oppført i Vedlegg III til Avtalen.

Ved innførsel til Norge er det tollfrihet for de produkter som er oppført under artikkel 1 i Tabell 1, og som hører under kap. 2 pos.nr. 02.08 og kap. 3, pos.nr. 05.11, 15.04, 15.16, 16.03, 16.04, 16.05, 23.01, 23.09.

d) Landbruksprodukter omfattet av den bilaterale landbruksavtalen

I henhold til den bilaterale landbruksavtalen mellom Norge og Bosnia-Hercegovina skal Bosnia-Hercegovina innrømme tollpreferanse for de angitte landbruksprodukter med opprinnelse i

Norge, og Norge skal innrømme tollpreferanser for visse varer med opprinnelse i Bosnia-Hercegovina. Disse produktene er oppført i hhv. vedlegg 1 og 2 til Landbruksavtalen.

5. IMPORT/EKSPORTRESTRIKSJONER

Artikkel 11 i avtalen fastslår at artikkel XI i GATT 1994 om kvantitative restriksjoner inkorporeres i avtalen.

6. TOLLPREFERANSENE

6.1. Frihandelsavtalen

Ved eksport til Bosnia-Hercegovina av industrivarer med opprinnelse ("opprinnelsesstatus") i et EFTA-land (for eksempel Norge), skal Bosnia-Hercegovina innrømme EFTA-statene tollfri innførsel av de fleste produkter allerede fra iverksettingstidspunktet for avtalen. For en del produkter med opprinnelse i et EFTA-land er det imidlertid avtalt overgangsordninger hvoretter tollene skal gradvis trappes ned mot full tollfrihet. Dette gjelder produkter omfattet av Vedlegg IV. Vedlegget, samt tilhørende tabeller er inntatt i Vedlegg 7 til dette rundskriv.

Avvikling av tollsatser gjennomføres etter en tidsplan som er fastlagt på forhånd.

Frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Bosnia-Hercegovina er asymmetrisk ved at Bosnia-Hercegovina trapper ned tollsatser for visse industrivarer til 1. januar 2017, mens EFTA-statene innvilger full tollfrihet på industrivarer allerede fra avtalens ikrafttredelse. Noen få industrivarer er unntatt fra avtalen (Vedlegg I).

For fisk og andre marine produkter vises det til avtalens Vedlegg III for nærmere informasjon om vareomfang og tollavvikling.

6.2. Den bilaterale landbruksavtalen

Ved eksport fra Norge skal Bosnia-Hercegovina innrømme tollfrihet eller tollreduksjon i samsvar med de tollsatsene som er angitt i den bilaterale avtalen. Det forutsettes at det er norske "opprinnelsesprodukter" i henhold til opprinnelsesreglene.

7. VILKÅR FOR PREFERANSETOLLBEHANDLING

Opprinnelsesreglene i *Konvensjon om felles preferanseopprinnelsesregler for Europa og statene ved Middelhavet* og bestemmelser i nasjonal lovgiving, fastlegger de vilkår som må være oppfylt for at produkter skal være berettiget til preferansetollbehandling i samhandelen mellom EFTA-statene og Bosnia-Hercegovina.

Betingelsene for at et produkt skal være gjenstand for preferansetollbehandling ved innførsel til Norge, er i korte trekk følgende:

1. Krav om preferansetollbehandling må settes frem av importøren (deklaranten) ved tollbehandlingen (fortollingen) av produktene.
2. Produktene må inngå i Avtalens vareomfang (dvs. at konsesjon må være gitt).

3. Produktene må være fremstilt i frihandelsområdet i samsvar med opprinnelsesreglene i *Konvensjon om felles preferanseopprinnelsesregler for Europa og statene ved Middelhavet*.
4. Forsendelsesregelen fastsatt i opprinnelsesreglene i *Konvensjon om felles preferanseopprinnelsesregler for Europa og statene ved Middelhavet* må være overholdt.
5. Det må foreligge tilfredsstillende opprinnelsesbevis for produktene i form av en opprinnelseserklæring.

8. OPPRINNELSESREGLENE

8.1 Generelt

Opprinnelsesreglene er nedfelt i Avtalens artikkel 8 og *Konvensjon om felles preferanseopprinnelsesregler for Europa og statene ved Middelhavet*. Reglene presiserer de krav til produksjon og bruk av innsatsmaterialer fra land utenfor frihandelsområdet som må være oppfylt for at ferdigvaren skal oppnå status som frihandelsvare (opprinnelsesstatus).

Bestemmelsene i *Konvensjon om felles preferanseopprinnelsesregler for Europa og statene ved Middelhavet* samt bruk og kontroll av opprinnelsesdokumentasjon gjelder også for landbruksprodukter omfattet av den bilaterale landbruksavtalen inngått mellom Norge og Bosnia-Hercegovina.

Bestemmelsene i *Konvensjon om felles preferanseopprinnelsesregler for Europa og statene ved Middelhavet* regulerer også det administrative samarbeidet mellom avtalepartenes tollmyndigheter, herunder etterkontroller (verifikasjoner) av opprinnelsesbevis.

Opprinnelsesreglene er delt inn i to hoveddeler – de materielle artikler og listen over spesielle bearbeidingsprosesser som kreves for angitte varer. Visse viktige definisjoner fremkommer av artikkel 1. Det må innenfor avtaleområdet foretas en viss grad av produksjon/bearbeiding for at en vare skal anses å ha opprinnelsesstatus i h.t. avtalen i et EFTA-land (for eksempel Norge) eller i Bosnia-Hercegovina.

8.2 Opprinnelsesbevis

Krav om preferansetollbehandling skal i innførselslandet legitimeres ved fremleggelse av tilfredsstillende opprinnelsesbevis. Ved dette har eksportøren avgitt erklæring om at varene oppfyller vilkårene i opprinnelsesreglene. Et opprinnelsesbevis skal utferdiges i forbindelse med den fysiske utførelsen av varene, på det tidspunkt den reelle eksport har funnet sted eller er sikret. Et opprinnelsesbevis kan bare utferdiges til land som er part i avtalen, for produkter som er omfattet av avtalen og som er "opprinnelsesprodukter".

Oslo, 31. desember 2014